

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO
Norge

Unntatt offentlighet iht

Vår ref.
23/05105-5

Deres ref.
23/5967-

Dato
29.01.2024

NMBUs svar på Høring - NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050

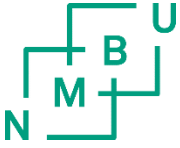
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) viser til departementets brev datert 31. oktober 2023. Vi viser også til tidligere oversendt innspill til meldingene om klima og natur.

NMBU mener at NOU 2023: 25 er et godt utgangspunkt for omstillingen mot lavutslippssamfunnet. Norge må ta utgangspunkt i at vi er i en svært god posisjon for omstilling og har en opparbeidet rikdom basert på oljeinntekter som forplikter til et globalt ansvar til å gå foran.

Det er samtidig viktig at dette blir en melding som ikke bagatelliserer behovet for en raskere og kraftig omstilling, og samtidig peker på de positive virkningene og mulighetene som ligger i en mer bærekraftig utvikling mot reduserte klimagassutslipp og bedre forvaltning av naturen. Omstillingen må bygge på systematisk arbeid på tvers av sektorer og klare rammer og prioriteringer for utslippsreduksjoner og arealbruk. Utgangspunktet for all planlegging skal være nær 0-utslipp i alle sektorer i 2050. Alle viktige ressurser for overgangen til et lavutslippssamfunn er knappe. Dette perspektivet får ikke nok vekt når omstilling vurderes sektor for sektor. Vi støtter Klimautvalgets anbefaling om at Norge innfører et krav i klimaloven som sikrer at større statlige beslutninger vurderes med utgangspunkt i klimamålene.

Vi understreker også betydningen av at tiltak som innføres er forankret i befolkningen gjennom god dialog, pålitelig informasjon og inkluderende prosesser. Folk må føle at deres kunnskap og bekymringer blir tatt på alvor. Dette er viktig for å få aksept og motivasjon for endring.

Utdanningen og forskningen ved NMBU er viktig og relevant for omstillingen til lavutslippssamfunnet, og spesielt knyttet til sentrale områder som innen livsvitenskap, naturforvaltning, arealplanlegging, geomatikk, skogfag og bærekraftige matsystemer. Vi vil peke på følgende:

Arealbruk

Som NOU 2023:25 peker på, tilsier utfasingen av fossil energi et økt behov for fornybar energi og biomasse. Samtidig vil målene i den globale naturavtalen legge viktige rammer for klimapolitikken. De nasjonale rammene for lokal arealpolitikk må legge til grunn at nedbyggingen av natur skal begrenses vesentlig. Vi vil peke på følgende:

Naturen må kartlegges og overvåkes bedre som grunnlag for god arealpolitikk og prioriteringer. Naturkartleggingen i Norge dekker et begrenset areal (ca 10%). Det bør implementeres et helhetlig opplegg for kartlegging og overvåking av natur ved hjelp av fjernmåling og ny teknologi og basert på statistisk etterprøvbare og kontrollerbare metoder. Dagens registreringsmetodikk er svært ressurskrevende og tar lang tid. Det bør derfor tas i bruk kombinasjoner av digitale metoder, fjernmåling og feltarbeid for sikre at viktige naturverdier ikke går tapt underveis.

Det er behov for bedre regionale og nasjonale oversikter over eksisterende og planlagt arealbruk. Et naturregnskap vil være et nyttig verktøy både for nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

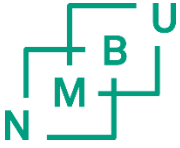
Det må koste mer å bruke natur. Det kan gjøres i form av en naturavgift, hvor de som ønsker å bruke/bygge ned arealer må betale en kompensasjon for at felles natur endres til et privat gode. Det er utfordringer knyttet til måling og prissetting av natur og det er behov for forskning og utvikling av systemer for dette.

Bruk og vern av skogressursene. NOU'en peker på flere tiltak for et mer miljøtilpasset skogbruk som vi støtter. Vi vil i tillegg påpeke at det er viktig å påse at samtidig som det biologiske mangfoldet ivaretas bedre, må produksjonsmulighetene utvikles på en god måte, fordi vi ser et økt behov for skogprodukter og biomasse i lavutslippssamfunnet.

Omstillingen i jordbruket

Vi er enige i at politikken for matsystemet må trekke i samme retning som klimapolitikken, og i politikktutviklingen må utslippsbudsjettet for 2050 være utgangspunktet. Politikken for matsystemet må også ta hensyn til at beslutninger i dag gir stivhengighet i omstillingen og kan føre til at det legges beslag på knappe ressurser, som kraft og kompetanse. Dette innebærer at støtteordninger må stimulere til reduserte utslipp fra produksjonen, redusert kjøttforbruk og mindre matsvinn.

Vi vil peke på at for å nå andre globale og nasjonale mål for matsystemene, bør produksjon av råvarer være mest mulig basert på norske ressurser. Det betyr redusert bruk av importert kraftfôr og i større grad et forbruk av animalske produkter som er tilpasset det vi kan produsere selv. Vi vil også peke på mulighetene som ligger i innovativ bioteknologi som eksempelvis kan redusere utslipp av lystgass fra jord og som produserer protein med et lavt klimaavtrykk (encelleprotein).

I tillegg til kunnskaps- og kompetanseområdene det pekes på i NOU'en, er det også behov for å innhente mer kunnskap om nye og bærekraftige måter for matproduksjon der man bruker mikroorganismer.

Med vennlig hilsen

Siri Fjellheim
Rektor

Astrid Tonette Sinnes
Viserektor bærekraft

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Vedlegg:

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Klima- og miljødepartementet		Postboks 8013 Dep.	0030 OSLO